

مجموعه مُحشای قوانین و مقررات حقوق بین الملل خصوصی

مؤلفان:

منصور فرخ سیری

ستار اکبری احمد محمودی

مجموعه مُحشای قوانین و مقررات حقوق بین الملل خصوصی

تألیف :

دکتر منصور فرخ سیری
استادیار دانشگاه هرمزگان

ستار اکبری احمد محمودی

عنوان قراردادی	عنوان و نام پدید آور
عنوان قرار دادی	عنوان و نام پدید آور
مشخصات نشر	مشخصات ظاهری
مشخصات ظاهری	شایک
وضعیت فهرست نویسی	وضعیت فهرست نویسی
یادداشت	یادداشت
موضوع	موضوع
شناسه افزوده	شناسه افزوده
شناسنامه افزوده	شناسنامه افزوده
شناسنامه افزوده	شناسنامه افزوده
رده بندی کنگره	رده بندی کنگره
رده بندی دیویی	رده بندی دیویی
شماره کتابشناسی ملی	شماره کتابشناسی ملی
ایران. قوانین و احکام :	
مجموعه محشای قوانین و مقررات حقوق بین الملل خصوصی تألیف منصور فرخ سیری، ستار اکبری احمد محمودی.	
بندرعباس: دانشگاه آزاد اسلامی (بندرعباس)، ۱۳۸۹.	
۱۶۸ص.	
۹۷۸-۹۶۴-۴۵۰-۶۷۶-۵ :	
فیبا :	
کتابنامه: ص. ۱۶۵-۱۶۸: همچنین به صورت زیر نویس	
حقوق بین الملل خصوصی - - ایران	
فرخ سیری، منصور، ۱۳۴۹ -	
اکبری احمد محمودی، ستار، ۱۳۶۱ -	
دانشگاه آزاد اسلامی. واحد بندرعباس	
KMH۴۸۰/۲۲۸ ۱۳۸۹ :	
۳۴۰/۹۰۹۵۵ :	
۲۱۵۴۶۷۳ :	

انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس
تلفن تماس: ۰۷۶۱-۶۶۷۷۵۰۲

مجموعه محشای قوانین و مقررات حقوق بین الملل خصوصی

تألیف: دکتر منصور فرخ سیری
استادیار دانشگاه هرمزگان
و
ستار اکبری احمد محمودی

چاپ اول: ۱۳۸۹

قطع: وزیری

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۸۰۰۰ ریال

ISBN:978-964-450-676-5

شایک : ۹۷۸-۹۶۴-۴۵۰-۶۷۶-۵

مؤلفان،

اثر حاضر را به عنوان هدیه ای
ناچیز به مردمان شریف و غیور
دیار خود - هرمزگان و
چهارمحال و بختیاری - تقدیم
می نمایند.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱۱	مقدمه
۱۵	اصل دوازدهم قانون اساسی
۱۵	اصل سیزدهم قانون اساسی
۱۶	قانون رسیدگی به دعاوی مطروحه راجع به احوال شخصیه و تعلیمات دینی ایرانیان زرتشتی، کلیمی و مسیحی
۱۶	مصوب ۱۳۷۲/۴/۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام
۱۷	اصل بیست و دوم قانون اساسی
۱۹	اصل سی و سوم قانون اساسی
۲۰	قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۱۰
۲۶	قانون گذرنامه مصوب ۱۰ اسفند ماه ۱۳۵۱ با اصلاحیه های بعدی
۳۶	قانون تغییر قانون اصلاح بند (۱) ماده (۱۸) قانون گذرنامه (مصوب ۱۳۷۰) و اصلاح ماده (۳۳) قانون گذرنامه (مصوب ۱۳۵۱): تاریخ تصویب: ۸۰/۳/۲۳
۳۷	قانون راجع به الحاق ماده واحده به قانون گذرنامه مصوب ۱۶ دی ماه ۱۳۶۰
۳۸	قانون الحاق ماده واحده به قانون گذرنامه مصوب ۱۱ دی ماه ۱۳۶۷
۳۹	تصویبنامه در خصوص ماده ۲۴ قانون گذرنامه مصوب ۷۹/۱۱/۲۳
۳۹	قانون مجازات عبور دهندگان اشخاص غیر مجاز از مرزهای کشور مصوب ۱۴ مهر ماه ۱۳۶۷
۴۰	آیین نامه اجرایی قانون ورود و اقامت اتباع بیگانه مصوب ۱۲ خرداد ماه ۱۳۵۲
۴۳	تصویب نامه در خصوص الحاق تبصره (۲) به ماده (۵) آیین نامه اجرایی قانون راجع به ورود و اقامت اتباع خارجه در ایران مصوب ۱۳۵۲/۳/۱۲
۴۴	اصلاح تصویب نامه ممنوعیت مسافرت اتباع دولت جمهوری اسلامی ایران با گذرنامه عادی به کشور عربستان در مراسم حج مصوب ۸۰/۱۰/۲۶
۴۴	قانون اصلاح قانون الحاق ماده واحده به قانون گذرنامه مصوب ۸۱/۳/۲۹
۴۵	آیین نامه اجرایی صدور روادید اتباع خارجی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۷ دی ماه ۱۳۷۲ شورای عالی مناطق آزاد
۴۵	مقررات ورود و اقامت اتباع خارجی در مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۷۳/۷/۹
۴۷	آیین نامه مربوط به تعیین مناطق ممنوع تردد و اسکان اتباع خارجی در مرزهای کشور مصوب ۸۰/۱۰/۲۹
۴۸	تصویب نامه راجع به صدور روادید پانزده روزه برای کلیه اتباع غیر ایرانی مصوب ۸۴/۱۰/۷
۴۸	قانون لزوم بازرسی و انگشت نگاری از اتباع آمریکایی در مبادی ورودی کشور مصوب ۸۵/۸/۲۸
۴۸	آیین نامه بند ۳ ماده ۲۹ قانون گذرنامه مصوب ۶۳/۷/۱۸
۵۰	آیین نامه اجرای صدور پروانه گذر کارکنان وسایط نقلیه آبی موضوع بند (۲) ماده (۲۹) قانون گذرنامه (مصوب ۱۳۵۱) مصوب ۸۱/۴/۳۰
۵۱	تصویب نامه راجع به صدور پروانه کار موقت جهت اتباع خارجی مصوب ۸۰۴۶/۷/۳
۵۱	آیین نامه اجرائی ماده (۱۲۹) قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۷۱/۳/۲۴

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۵۴	اصلاحیه دستور العمل روش اجرائی و مدارک لازم جهت صدور روادید موضوع ماده ۱۱ آئین نامه اجرائی ماده ۱۲۹ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۸۲/۱/۲۷
۶۰	اصل سی و چهارم قانون اساسی
۶۰	اصل چهل و یکم قانون اساسی
۶۱	اصل چهل و دوم قانون اساسی
۶۱	اصل هشتاد و یکم قانون اساسی
۶۳	از قانون راجع به ثبت شرکتها مصوب ۱۱ خرداد ۱۳۱۰
۶۴	قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکتهاى خارجى مصوب ۱۳۷۶/۸/۲۱
۶۵	آیین نامه اجرائی قانون اجازه ثبت شعبه یا نمایندگی شرکتهاى خارجى مصوب ۱۳۷۷/۱/۱۱
۶۷	اصل هشتاد و دوم قانون اساسی
۶۸	اصل یکصد و چهل و پنجم قانون اساسی
۶۸	از قانون کار مصوب ۱۳۶۸/۷/۲
۷۰	اصل یکصد و پنجاه و پنجم قانون اساسی
۷۲	ماده ۵ قانون مدنی
۷۳	ماده ۶ قانون مدنی
۷۵	ماده ۷ قانون مدنی
۷۶	ماده ۸ قانون مدنی
۷۸	ماده ۹۶۱ قانون مدنی
۷۹	آیین نامه استملاک اتباع خارجه مصوب ۱۳۲۸
۸۱	تصویب نامه راجع به استملاک اتباع خارجه مصوب مهرماه ۱۳۴۲
۸۲	آیین نامه اجرائی تصویب نامه قانونی ۱۳۴۲/۷/۱۳ راجع به استملاک اتباع بیگانه در ایران مصوب مردادماه ۱۳۴۴
۸۲	آیین نامه چگونگی تملک اموال غیر منقول توسط اتباع خارجى غیرمقیم در جمهوری اسلامی ایران مصوب ۷۴/۹/۱۹
۸۴	تصویب نامه راجع به چگونگی استملاک اتباع بیگانه که بدون داشتن پروانه اقامت دایمی به کشور جمهوری اسلامی ایران مسافرت می نمایند. مصوب ۷۴/۹/۱
۸۵	ماده ۹۶۲ قانون مدنی
۸۶	ماده ۹۶۳ قانون مدنی
۸۷	ماده ۹۶۴ قانون مدنی
۸۸	ماده ۹۶۵ قانون مدنی
۸۹	قانون حمایت از کودکان بدون سرپرست مصوب ۱۳۵۳/۱۲/۲۹
۹۱	ماده ۹۶۶ قانون مدنی
۹۴	ماده ۹۶۷ قانون مدنی
۹۵	قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹/۴/۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹۸	ماده ۹۶۸ قانون مدنی
۱۰۳	ماده ۹۶۹ قانون مدنی
۱۰۵	از قانون تجارت
۱۰۵	ماده ۹۷۰ قانون مدنی
۱۰۶	ماده ۹۷۱ قانون مدنی
۱۰۹	ماده ۹۷۲ قانون مدنی
۱۱۲	قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱
۱۱۴	موادی از قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب فروردین ماه ۱۳۷۹
۱۱۷	ماده ۹۷۳ قانون مدنی
۱۱۹	ماده ۹۷۴ قانون مدنی
۱۲۰	ماده ۹۷۵ قانون مدنی
۱۲۲	ماده ۹۷۶ قانون مدنی
۱۲۹	ماده ۹۷۷ قانون مدنی
۱۳۰	ماده ۹۷۸ قانون مدنی
۱۳۰	ماده ۹۷۹ قانون مدنی
۱۳۲	ماده ۹۸۰ قانون مدنی
۱۳۲	ماده ۹۸۱ (محدوف) قانون مدنی
۱۳۳	ماده ۹۸۲ قانون مدنی
۱۳۷	ماده ۹۸۳ قانون مدنی
۱۳۸	ماده ۹۸۴ قانون مدنی
۱۳۸	ماده ۹۸۵ قانون مدنی
۱۳۸	ماده ۹۸۶ قانون مدنی
۱۳۹	ماده ۹۸۷ قانون مدنی
۱۴۰	ماده ۹۸۸ قانون مدنی
۱۴۱	ماده ۹۸۹ قانون مدنی
۱۴۳	ماده ۹۹۰ قانون مدنی
۱۴۴	ماده ۹۹۱ قانون مدنی
۱۴۴	ماده ۱۰۰۱ قانون مدنی
۱۴۵	ماده ۱۰۰۲ قانون مدنی
۱۴۹	ماده ۱۰۰۳ قانون مدنی
۱۴۹	ماده ۱۰۰۴ قانون مدنی
۱۵۰	ماده ۱۰۰۵ قانون مدنی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۵۱	ماده ۱۰۰۶ قانون مدنی
۱۵۲	ماده ۱۰۰۷ قانون مدنی
۱۵۲	ماده ۱۰۰۸ قانون مدنی
۱۵۲	ماده ۱۰۰۹ قانون مدنی
۱۵۳	ماده ۱۰۱۰ قانون مدنی
۱۵۴	ماده ۱۰۵۹ قانون مدنی
۱۵۵	ماده ۱۰۶۰ قانون مدنی
۱۵۶	آیین نامه ازدواج مردان ایرانی با زنان خارجی آواره (دارنده کارت هویت ویژه اتباع خارجی) مصوب ۸۱/۲/۱
۱۵۷	ماده ۱۰۶۱ قانون مدنی
۱۵۷	آیین نامه زناشویی بانوان ایران با اتباع بیگانه غیر ایرانی مصوب ۱۳۴۵/۷/۶
۱۵۸	قانون منع ازدواج کارمندان وزارت مور خارجه با اتباع بیگانه مصوب ۲۵ دی ماه ۱۳۴۵
۱۵۹	ماده ۱۲۲۸ قانون مدنی
۱۵۹	ماده ۱۲۲۹ قانون مدنی
۱۵۹	ماده ۱۲۳۰ قانون مدنی
۱۵۹	ماده ۱۲۹۵ قانون مدنی
۱۶۲	ماده ۱۲۹۶ قانون مدنی
۱۶۳	فهرست منابع

مقدمه

حقوق بین الملل خصوصی را به سختی می توان در زمره رشته های حقوق بین الملل قرار داد، زیرا بیشتر قواعد این رشته از علم حقوق جنبه داخلی دارد. در واقع هر کشوری بر مبنای مصالح ملی و بایسته های حقوقی خود، یک رشته قواعد و مقررات را در زمینه تابعیت، اقامتگاه، وضعیت اتباع بیگانه و تعارض قوانین و دادگاهها وضع و اجرا می نماید که این قواعد و مقررات عمدتاً از کشوری به کشور دیگر متفاوت می باشد. از سوی دیگر ضمانت اجرای قواعد و مقررات حقوق بین الملل خصوصی همانند سایر رشته های حقوق داخلی و برخلاف حقوق بین الملل عمومی غالباً در نظام حقوق ملی مقرر گردیده و توسط مقامات داخلی اعمال می گردد. با وجود این، استفاده از وصف بین المللی برای این رشته از علم حقوق بی دلیل نیست.

در واقع به دو دلیل می توان برای این رشته حقوقی جنبه بین المللی قائل گردید؛ نخست این که برخی از منابع در این شاخه از علم حقوق، بین المللی می باشند. اصول کلی حقوقی از قبیل اصل آزادی دولتها در تعیین اتباع خود و یا حکومت قانون محل تنظیم سند بر شکل اسناد در کنار معاهدات دوجانبه و چندجانبه و رویه قضائی بین المللی در ایجاد و اجرای قواعد حقوق بین الملل خصوصی سهمی - هرچند کمتر از منابع داخلی - به خود اختصاص می دهند. دوم این که موضوعات این رشته حقوقی همواره دارای عنصری بین المللی می باشند. در واقع موضوعات حقوق بین الملل خصوصی همان مباحث حقوق خصوصی است که به دلیل دخالت یک یا چند عنصر فراملی جنبه بین المللی یافته است. بنابراین هرگاه مقوله هایی همچون قراردادهای خصوصی، ازدواج، قیمومت و نظایر آن به دو یا چند کشور مربوط شود، موضوع در چارچوب حقوق بین الملل خصوصی قرار می گیرد.

در مجموع نمی توان منکر ابعاد بین المللی حقوق بین الملل خصوصی گردید. در عین حال نمی توان از لحاظ خصایص و جنبه های بین المللی، آن را با حقوق بین الملل عمومی، یکسان تلقی کرد و بطور کامل از شعبات حقوق بین الملل محسوب نمود. در واقع وصف بین المللی برای حقوق

بین الملل خصوصی جنبه فرعی و افتراقی دارد؛ فرعی از این حیث که آنچه در این شاخه از علم حقوق اصالت دارد، قواعد و مقررات داخلی می باشد و بین المللی بودن برخی منابع آن فرع بر نظام حقوق ملی است که اصول و قواعد بین المللی را پذیرفته و آنها را به مثابه مقررات الزام آور داخلی الزم الاجرا شناخته است. هر چند در حقوق بین الملل عمومی نیز ممکن است اجرای برخی قواعد بین المللی از طریق پذیرش در نظام های حقوق ملی صورت گیرد، اما این امر در ماهیت بین المللی آن قواعد تغییری ایجاد نمی کند. به بیان دیگر، اختیارات دولتها در پذیرش قواعد بین المللی با قیودی که در حقوق بین الملل عمومی مقرر گردیده است، محدود می شود، درحالی که دولتها در خصوص پذیرش قواعد بین المللی حقوق بین الملل خصوصی به مراتب از آزادی عمل بیشتری برخوردارند و می توانند مصالح و منافع ملی خود را با صلاح دید وسیع تری در نظر گیرند. وصف بین المللی برای حقوق بین الملل خصوصی جنبه افتراقی نیز دارد؛ به بیان دیگر، نقطه افتراق حقوق بین الملل خصوصی و رشته های مختلف حقوق خصوصی داخلی از جمله حقوق مدنی و حقوق تجارت در این است که موضوعات حقوق بین الملل خصوصی همواره دارای عنصری فراملی می باشد و حداقل به دو کشور مربوط می شود؛ به عنوان مثال ممکن است تابعیت یکی از طرفین یا هر دوی آنها خارجی باشد و یا اقامتگاه یکی از آنان یا هر دو در یک کشور بیگانه قرار داشته باشد و یا این که محل وقوع یا اجرای عقد یا محل تنظیم سند در قلمرو یک کشور خارجی باشد.

با این اوصاف به نظر می رسد که مطالعه حقوق بین الملل خصوصی قدری دشوار باشد، زیرا آشنایی با منابع داخلی و بین المللی توأملاً لازم است و در عین حال تشخیص قانونی که باید در صورت بروز تعارض قوانین اجرا گردد، مستلزم آگاهی از قواعد حل تعارض کشور مقرر دادگاه از یک سو و قواعد حل تعارض کشور یا کشورهای دیگری - که موضوع به نحوی به آنها نیز ارتباط می یابد - از سوی دیگر، می باشد. از اینرو تسهیل مطالعه مباحث حقوق بین الملل خصوصی ضرورتی اجتناب ناپذیر است. در سالهای اخیر تلاشهای ارزشمندی به منظور تبیین موضوعات این رشته حقوقی صورت گرفته است، اما جای یک مجموعه قوانین محشا در این زمینه خالی به نظر می رسد.

از سوی دیگر نیاز اساتید ارجمند حقوق بین الملل خصوصی و دانشجویان عزیز در مقاطع کارشناسی حقوق و دوره های تحصیلات تکمیلی رشته های حقوق خصوصی، حقوق تجارت بین الملل و حقوق مالکیت معنوی به در اختیار داشتن یک مجموعه واحد که حاوی قوانین و مقررات مربوط به حقوق بین الملل خصوصی باشد و همچنین لزوم استناد آسان قضات محترم و وکلای ارجمند به قوانین و مقررات حقوق بین الملل خصوصی در فرآیند دادرسی، مؤلفان اثر حاضر را به پدید آوردن چنین مجموعه ای راغب نمود. امید است این مجموعه برای حقوقدانان و علاقمندان مباحث حقوق بین الملل

خصوصی مفید واقع گردد. در پایان از کلیه محققان و صاحب نظران انتظار دارد در اثر حاضر به دیده نقد و اصلاح بنگرند و با ابراز نظرات سازنده خود، ما را در رفع ایرادات و تکمیل مطالب یاری فرمایند.

دکتر منصور فرخ سیری ستار اکبری احمد محمودی